

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

H O T Ă R Î R E nr. ____
din _____
Chişinău

**Privind aprobarea proiectului de lege pentru
modificarea unor acte legislative**

Guvernul HOTĂRĂŞTE:

Se aprobă şi se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru
modificarea unor acte legislative.

PRIM-MINISTRU

Ion CHICU

Contrasemnează:

Ministrul sănătăţii, muncii şi
protecţiei sociale

Viorica Dumbrăveanu

Ministrul justiţiei

Fadei Nagacevschi

Ministrul afacerilor interne

Pavel Voicu

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

pentru modificarea unor acte legislative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I – Articolul 4 alineatul (4) din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 38–39, art. 280), se completează cu litera r) cu următorul cuprins:

„r) victimele violenței în familie și victimele violenței sexuale.”.

Art. II - Codul familiei nr. 1316/2000 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr. 47-48, art. 201) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 37 alineatul (4) textul „confirmate prin probe” se exclude.

2. Articolul 38 se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Dacă desfacerea căsătoriei a fost cauzată de violența în familie, instanța de judecată va lua în considerație aceste circumstanțe la stabilirea cu cine dintre părinți vor locui copiii minori după divorț.”

3. La articolul 63, alineatul (3) se completează cu cuvintele „, în care se include și informația disponibilă privind actele de violență în această familie și persoana agresorului familial.”

4. Articolul 64 se completează cu alineatele (5)-(7) cu următorul cuprins:

„(5) Dacă părintelui care locuiește împreună cu copilul i-a fost eliberată ordonanța de protecție a victimei violenței în familie, fără acordul autorității tutelare părintelui agresor îi este interzis, în perioada acțiunii ordonanței de protecție, orice contact cu copilul. Dacă rezultatele evaluării admit posibilitatea întrevederilor agresorului cu copiii minori, autoritatea tutelară teritorială din oficiu

sau la solicitarea părintelui-agresor poate cere, în condițiile legii, aplicarea măsurii de protecție – stabilirea unui regim temporar de vizitare a copiilor minori.

(6) În cazul în care ordonanța de protecție în favoarea părintelui care locuiește împreună cu copilul include măsura privind stabilirea unui regim temporar de vizitare a copiilor săi minori sau/și obligarea de a contribui la întreținerea copiilor pe care îi are în comun cu victima, autoritatea tutelară, îndată ce a fost informată în modul stabilit, va decide asupra unui program de vizitare a copiilor. La întocmirea programului de vizitare a copiilor autoritatea tutelară va lua în considerație incidentele de violență anterioare și relațiile dintre agresor și părintele-victimă. Programul de vizitare a copiilor poate să prevadă, după caz, în afară de periodicitatea (zilele) vizitelor și alte condiții, precum – locul întâlnirii, prezența anumitor persoane, inclusiv reprezentantul autorității tutelare sau angajatul poliției. Dacă părintele-agresor încalcă condițiile programului de vizitare a copilului, autoritatea tutelară dispune interzicerea vizitării copiilor pe perioada acțiunii ordonanței de protecție.

(7) Decizia autorității tutelare prevăzute la alineatele (5)-(6) poate fi contestată în instanța judecătorească. Contestarea deciziei nu atrage suspendarea acesteia.”.

5. Articolul 73 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Autoritatea tutelară indică în aviz despre toate cazurile de violență în familie, comise de către persoana care pretinde la educația copilului.”.

Art. III – Codul penal al Republicii Moldova, nr. 985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72–74, art. 195), se modifică după cum urmează:

1. La articolul 11 alineatul (3), după cuvintele „cetățeanului Republicii Moldova” se completează cu cuvintele „ori apatridului cu domiciliu permanent sau altei persoane cu drept de ședere pe teritoriul Republicii Moldova”.

2. La articolul 77 alineatul (1) se completează cu litera o) cu următorul cuprins:

„o) săvârșirea repetată a infracțiunii de violență în familie ori infracțiunii privind viața sexuală.”.

3. Articolul 90 se completează cu alineatul (6¹) cu următorul cuprins:

„(6¹) În caz de condamnare a persoanei cu suspendare condiționată a executării pedepsei pentru săvârșirea infracțiunilor de violență în familie sau infracțiunilor privind viața sexuală instanța va obliga condamnatul să participe la un program special de tratament și/sau de consiliere în vederea reducerii comportamentului violent.”.

4. Articolul 98 alineatul (2) se completează cu litera b¹) cu următorul cuprins:

„b¹) măsurile probaționale în cazul violenței în familie și a infracțiunilor privind viața sexuală;”.

5. Articolul 103:

denumirea articolului se modifică după cum urmează:

„Articolul 103. Aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter medical alcoolicilor și narcomanilor și instituirea unei măsuri de ocrotire judiciară”;

la alineatul (1) cuvintele „colectivului de muncă sau a organului de ocrotire a sănătății” se substituie cu cuvintele „procurorului, a părții vătămate ori a reprezentantului ei” ;

la alineatul (5) cuvântul „curatelă” se substituie cu sintagma „să instituie o măsura de ocrotire judiciară”,.

6. Se completează cu articolul 104¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 104¹. Aplicarea măsurilor probaționale în cazul infracțiunilor de violență în familie și a infracțiunilor privind viața sexuală

(1) În cazul săvârșirii infracțiunilor de violență în familie și a infracțiunilor privind viața sexuală, instanța de judecată, concomitent cu pedeapsa pentru infracțiunea săvârșită, va obliga inculpatul să participe la programe probaționale.

(2) În privința persoanelor menționate la alin.(1), condamnate la pedeapsa cu închisoare, aplicarea în timpul executării pedepsei a programelor probaționale este asigurată de către administrația penitenciarului.

(3) Eschivarea cu rea-voință a persoanelor menționate la alin.(1) de la îndeplinirea obligațiilor stabilite de instanța de judecată, exclude posibilitatea liberării condiționate de pedeapsă înainte de termen sau de înlocuire a părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă.

(4) În privința persoanelor menționate la alin.(1), condamnate la pedepse neprivative de libertate sau condamnate cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, precum și a celor liberate condiționat de pedeapsă înainte de termen sau în privința cărora a fost înlocuită partea neexecutată din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, dacă nu au participat în perioada detenției la programe probaționale din motive obiective sau nu au finalizat programul stabilit, aplicarea programelor probaționale de corecție a comportamentului agresiv este asigurată de către organul probațiunii, în condițiile legii.

(5) Eschivarea cu rea-voință a persoanelor menționate la alin.(4) de la îndeplinirea obligațiilor stabilite, atrage înlocuirea, de către instanța de judecată la propunerea organului de probațiune, a pedepsei neprivative de libertate cu închisoare, după caz, trimiterea condamnatului pentru executarea termenul de pedeapsă neispășit.”.

7. Articolul 109:

la alineatul (1) sintagma „capitolele II-VI” se substituie cu sintagma „capitolele II-III, V-VI”.

la alineatul (4) cifrele „171-175¹” se exclud.

8. Se completează cu articolul 131¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 131¹. Maltratare, izolare, intimidare, neglijare

(1) Prin maltratare se înțelege modalitatea de exercitare a violenței fizice care reprezintă un model abuziv de comportament ce constă în acțiuni premeditate de aplicare a loviturilor, în bătaie, îmbrâncire, trântire, înțepare, tăiere, strangulare și alte acțiuni similare capabile să producă vătămarea integrității corporale sau sănătății persoanei.

(2) Prin izolare se înțelege modalitatea de exercitare a violenței psihologice care reprezintă un model abuziv de comportament ce constă în acțiuni premeditate de izolare de familia lărgită (părinți, frați, surori, alte rude), de comunitate, de prieteni, interzicerea frecventării instituției de învățământ, interzicerea de a se realiza profesional, deposizare de acte de identitate și alte acțiuni similare.

(3) Prin intimidare se înțelege modalitatea de exercitare a violenței psihologice care constă în acțiuni, manifestate fizic sau verbal, ce implică amenințări, înjurări, insultări, inclusiv prin mijloace de telecomunicație, urmărire, distrugerea demonstrativă a obiectelor, afișarea ostentativă a armei, lovirea animalelor domestice, aruncarea în victimă cu diverse obiecte și alte acțiuni similare. Acțiunile de intimidare deseori preced sau însoțesc maltratarea victimei violenței în familie.

(4) Prin neglijare se înțelege modalitatea de exercitare a violenței psihologice, care reprezintă un model abuziv de comportament ce constă în acțiuni/inacțiuni premeditate de ignorare a unor responsabilități, care implică neasigurarea condițiilor și normelor de igienă personală, lăsarea fără supraveghere, plasarea în condiții nocive pentru viață și sănătate, alte acțiuni similare.”.

9. Articolul 133¹:

la litera a) după cuvântul „curatelă” se completează cu cuvintele „în privința cărora a fost instituită măsura de ocrotire”;

la litera b) după cuvântul „curatelă” se completează cu cuvintele „în privința cărora a fost instituită măsura de ocrotire”.

10. Articolul 173:

alineatul unic devine alineatul (1);

se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

„(2) Aceleași acțiuni:

a) săvârșite de o persoană care anterior a comis o faptă prevăzută la art. 171-175¹ Cod penal;

b) săvârșite cu bună-știință asupra unui minor;

c) cu bună-știință asupra unei femei gravide;

d) săvârșite asupra unui membru de familie;

e) săvârșite de două sau mai multe persoane;

f) săvârșite de o persoană cu funcție de răspundere se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 6 ani.”.

11. Articolul 176:

la alineatul (1):

litera a) se exclude;

din sancțiune cuvintele „de a ocupa anumite funcții sau” se exclud;

se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Acțiunile specificate la alin. (1) și (2) săvârșite de o persoană cu funcție de răspundere,

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 950 la 1200 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 160 la 240 de ore și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții pe un termen de la 1 la 3 ani.”.

12. Articolul 177 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Culegerea ilegală sau răspândirea cu bună-știință a informației cu caracter pornografic, alte imagini sau înregistrări cu conținut sexual prin intermediul tehnologiilor informaționale comise în scop de răzbunare, ură sau înjosire, a lezării onoarei și demnității persoanei,

se pedepsește cu închisoare de la 2 la 6 ani.”

13. Articolul 201¹:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Violența în familie, adică acțiunea sau inacțiunea intenționată, manifestată prin maltratare, amenințare, izolare, neglijare, comisă de un membru al familiei în privința altui membru al aceleiași familii, care a provocat victimei vătămarea neînsemnată ori ușoară a integrității corporale sau a sănătății, prejudiciu moral ori prejudiciu material în proporții considerabile,

se pedepsește cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 150 la 180 de ore sau cu închisoare de până la 4 ani.”;

la alineatul (2) textul „Faptele prevăzute la alin. (1)” se substituie cu textul „Acțiunile/inacțiunile prevăzute la alin. (1)”;

la alin. (3) textul „Faptele prevăzute la alin. (1) și (2) care” se substituie cu textul „Aceleași acțiuni/inacțiuni care” ;

la alin. (4) textul „Faptele prevăzute la alin. (1) și (2)” se substituie cu textul „Acțiunile/inacțiunile prevăzute la alin. (1) și (2)”.

14. La articolul 320¹ textul „de până la 3 ani” se substituie cu textul „de până la 4 ani”.

Art. IV – Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002 (republicat în Monitorul Oficial 2019, nr. 66-75, art. 132), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolele 2007 alineatul (1) după textul „muncii neremunerate în folosul comunității” se completează cu textul “precum și a nerealizării obligațiilor de asistență și protecție a victimei infracțiunii”.

2. La articolul 2036 alineatul (3) după textul „muncii neremunerate în folosul comunității” se completează cu textul “precum și a nerealizării obligațiilor de asistență și protecție a victimei infracțiunii”.

Art. V – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248–251, art. 699), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 52 alineatul (1):
se completează cu punctele 5¹) și 5²) cu următorul cuprins:
„5¹) asigură respectarea drepturilor victimei/părții vătămate în procesul urmăririi penale;
5²) verifică referirea victimei/părții vătămate, în cursul procedurilor de urmărire penală către servicii de asistență medicală, asistență juridică, asistență psihologică și consiliere, în caz de necesitate către servicii de adăpost;”;
se completează cu punctul 16¹ cu următorul cuprins:
„16¹) adresează în instanța de judecată, din oficiu sau la cererea victimei/părții vătămate, demers pentru obținerea măsurilor de protecție a victimelor violenței în familie și violenței sexuale, în condițiile legii;”.

2. La articolul 53, alineatul (1) se completează cu punctele 2¹ și 2² cu următorul cuprins:
„2¹) face demers în instanța de judecată, inclusiv la cererea victimei/părții vătămate, pentru obținerea măsurilor de protecție a victimelor violenței în familie și violenței sexuale, în condițiile legii;
2²) cere aplicarea tratamentului medical forțat inculpatului în cazul dependenței de alcool/droguri, confirmată prin aviz medical;”

3. La articolul 57 alineatul (2):
se completează cu punctele 5¹) – 5³) cu următorul cuprins:
„5¹) asigură respectarea drepturilor victimei/părții vătămate în procesul urmăririi penale;
5²) asigură referirea victimei/părții vătămate, în cursul procedurilor de urmărire penală, către serviciile de asistență medicală, asistență juridică, asistență psihologică și consiliere, în caz de necesitate către servicii de adăpost;
5³) propune procurorului, inclusiv la cererea victimei/părții vătămate, înaintarea demersului pentru obținerea măsurilor de protecție a victimelor violenței în familie și violenței sexuale, în condițiile legii;”;

se completează cu punctul 8¹) cu următorul cuprins:

„8¹) dispune examinarea bănuțului, învinuțului în privința căruia există bănuială rezonabilă de consum abuziv a băuturilor alcoolice ori consum ilicit de droguri sau alte substanțe psihotrope, în vederea obținerii avizului medical privind gradul de dependență alcoolică/de droguri a acestuia;”.

4. Articolul 58:

la alineatul (3) punctul 11) va avea următorul cuprins:

„11) să fie asistată, la acțiunile procesuale efectuate cu participarea ei, de un avocat ales sau de un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat.”;

se completează cu alineatul (5²) cu următorul cuprins:

„(5²) Victima infracțiunilor de violență în familie și privind viața sexuală dispune suplimentar de următoarele drepturi:

1) să fie audiată în condiții de respectare a demnității și intimității, să refuze, în condițiile legii, confruntarea cu bănuțul, învinuțul, inculpatul;

2) să fie asistată, în condițiile legii, de un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat;

3) să fie însoțită de o persoană de încredere, alături de avocatul său, la toate cercetările, inclusiv la ședințele închise;

4) să fie referită către servicii de asistență medicală, asistență juridică, asistență psihologică și consiliere, în caz de necesitate către servicii de adăpost.”.

5. Articolul 60:

la alineatul (1) punctul 18) va avea următorul cuprins:

„18) să fie reprezentată de un avocat ales sau să fie asistată, în condițiile legii, de un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat;”.

se completează cu alineatul (1²) cu următorul cuprins:

„(1²) Partea vătămată în infracțiunile privind viața sexuală și de violență în familie dispune suplimentar de următoarele drepturi:

1) să fie referită, în cursul procedurilor de urmărire penală și examinare judiciară, către servicii de asistență medicală, asistență juridică, asistență psihologică și consiliere, în caz de necesitate către servicii de adăpost;

2) să fie asistată, în condițiile legii, de un avocat care acordă asistență juridică garantată de stat;

3) să fie însoțită de o persoană de încredere, alături de avocatul său, la toate cercetările, inclusiv la ședințele închise;

4) să fie audiată în condiții de respectare a demnității și intimității, să refuze, în condițiile legii, confruntarea cu bănuțul, învinuțul, inculpatul.”.

6. La articolul 93 alineatul (2) punctul 7) se completează cu cuvintele: ”, evaluările psihologice”.

7. La articolul 109 alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) În cazul în care prezența martorului la judecarea cauzei va fi imposibilă din motivul plecării peste hotarele țării sau din alte motive întemeiate, precum și pentru a reduce sau a exclude supunerea martorului unui vădit pericol sau pentru a reduce revictimizarea martorului, procurorul poate solicita audierea acestuia de către judecătorul de instrucție, cu asigurarea posibilității bănuیتului, învinuitului, apărătorului acestuia, părții vătămăte, apărătorului acestuia și procurorului de a pune întrebări martorului audiat. La audierea martorilor infracțiunilor îndreptăte împotriva membrilor familiei, infracțiunilor privind viața sexuală, participarea psihologului se asigură, după caz.”.

8. Articolul 111 se completează cu alineatul (2¹) care va avea următorul cuprins:

„(2¹) La audierea victimei/părții vătămăte a infracțiunilor de violență în familie și infracțiunilor privind viața sexuală, participarea apărătorului și a psihologului este obligatorie.”.

9. Articolul 113 se completează cu alineatul (7) care va avea următorul cuprins:

„(7) Prin derogare de la prevederile alineatului (1), confruntarea victimei/părții vătămăte cu persoana bănuیتă, învinuită pentru infracțiuni de violență în familie și infracțiuni privind viața sexuală se desfășoară cu acordul victimei/părții vătămăte. În lipsa acordului victimei/părții vătămăte, confruntarea poate avea loc în baza ordonanței motivate a organului de urmărire penală, cu invocarea circumstanțelor importante pentru stabilirea adevărului, care nu pot fi soluționate în alt mod.”.

10. Secțiunea a 6-a al capitolului III din titlul IV, va avea următorul cuprin:

„Constatarea tehnico-științifică și medico-legală și evaluarea psihologică”;

11. Se completează cu articolul 141¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 141¹. Condițiile și modul de evaluare psihologică. Raportul de evaluare psihologică.

(1) În cazul în care este necesară explicarea particularităților individual-psihologice ale persoanei, prezența indicatorilor traumei și suferinței psihice, altor circumstanțe importante pe cauză, în special în cazuri de violență în familie sau infracțiuni privind viața sexuală, cazuri de neglijare sau exploatare a persoanei, organul de urmărire penală, procurorul sau instanța de judecată poate folosi cunoștințele unui specialist psiholog, dispunând, la cererea părților, iar organul de urmărire penală și procurorul și din oficiu, evaluarea psihologică a persoanei.

(2) Organul de urmărire penală și procurorul poate dispune efectuarea evaluării psihologice a persoanei prin ordonanță, iar instanța de judecată prin încheiere. Cererea de solicitare a efectuării evaluării psihologice a persoanei se formulează în scris, cu indicarea faptelor, temeiurilor și circumstanțele cazului, care trebuie

investigate de psiholog, numele și prenumele psihologului în sarcina căruia se pune efectuarea evaluării psihologice.

(3) Ordonanța sau încheierea de efectuare a evaluării psihologice trebuie să conțină date despre persoana care a inițiat evaluarea psihologică, temeiurile pentru care se dispune, documentele și alte materiale prezentate psihologului considerate relevante elucidării circumstanțelor cazului, descrierea generală, aspectele/întrebările care se cer a fi cercetate și descrise de către psiholog.

(4) În raportul de evaluare psihologică se indică: specialistul care a efectuat evaluarea (numele, prenumele, numărul licenței, specializarea în care este calificat, gradul de calificare); datele privind actul de dispunere a evaluării psihologice și datele ordonatorului evaluării; mențiunea despre informarea privind drepturile și obligațiile prevăzute de prezentul cod și privind răspunderea pentru încălcarea prevederilor art.312 Cod penal; data întocmirii raportului de evaluare psihologică; datele persoanei supuse evaluării și, după caz, a celor care au asistat la efectuarea evaluării; expunerea succintă a circumstanțelor cazului; problemele înaintate spre soluționare; metodele de cercetare utilizate în procesul de evaluare, forma de lucru cu persoana, termenii de realizare; constatările, analiza, interpretarea și fundamentarea științifică a rezultatelor aplicării tehnicilor și procedurilor psihodiagnostice; circumstanțele relevante identificate de specialist, în privința cărora nu au fost adresate întrebări; răspunsurile la întrebările formulate de către ordonatorul evaluării, concluziile și recomandările în baza rezultatelor evaluării. Raportul de evaluare psihologică este semnat de psihologul evaluator.

(5) Raportul de evaluare psihologică sau declarația psihologului de imposibilitate a prezentării concluziilor, precum și procesul-verbal de audiere a psihologului se comunică imediat părților la proces, dar nu mai târziu de 3 zile de la primirea lor, de către organul de urmărire penală, procuror sau instanța de judecată, și li se explică în scris că au dreptul să dea explicații, să facă obiecții, precum și să ceară înaintarea unor întrebări suplimentare psihologului, efectuarea unei evaluări psihologice repetate.

(6) În cazul în care raportul psihologului nu este clar sau are unele deficiențe, pentru înlăturarea cărora nu sânt necesare investigații suplimentare, ori a apărut necesitatea de a preciza metodele aplicate de către acesta sau a explica unele noțiuni, organul de urmărire penală, procurorul sau instanța de judecată este în drept să audieze expertul, respectându-se prevederile art.105-109. Audierea psihologului nu se admite până la prezentarea raportului și cercetarea acestuia.”

12. La articolul 166 alineatul (1) se completează cu punctul 6) cu următorul cuprins:

„6) dacă din circumstanțele stabilite la locul faptei persistă un pericol iminent de repetare a acțiunilor violente.”.

13. Articolul 185 alineatul (3) după cuvintele „arestului preventiv” se completează cu cuvintele „excepție făcând situațiile de încălcare a ordonanței de protecție în cazul violenței în familie”.

14. La articolul 215¹ alineatul (3):
cuvântul „cererii” se substituie cu cuvintele „demersului procurorului sau a organului de urmărire penală” ;
litera b) va avea următorul cuprins:
„b) obligarea de a sta departe de locul aflării victimei, la o distanță ce ar asigura securitatea victimei, excluzând orice contact vizual cu ea sau cu copiii acesteia, cu alte persoane dependente de ea;”;
litera e) va avea următorul cuprins:
„e) limitarea drepturilor în privința bunurilor comune cu victima;”;
la litera g) cuvântul „disparația” se substituie cu cuvintele „pentru eliminarea ei”;
alineatul (5) va avea următorul cuprins:
„(5) Ordonanța de protecție se remite imediat poliției și altor instituții responsabile de implementarea măsurilor de protecție, pentru organizarea imediată a executării, în condițiile legii. Copia încheierii privind aplicarea ordonanței de protecție, instanța de judecată o expediază agresorului pentru ai asigura dreptul la recurs.”
alineatul (6) se completează cu propoziția:
„Contestarea încheierii nu suspendă executarea ordonanței de protecție”.

15. Articolul 219 la alineatul (4) după cuvintele „ia în considerare” se completează cu cuvintele „gravitatea și întinderea suferințelor psihice, inclusiv determinate de afectarea sentimentului de demnitate, care conduce la starea de umilire, frică, frustrare în legătură cu incapacitatea de a se apăra pe sine sau alte persoane de violență”.

16. Articolul 221 se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:
„(3¹) Acțiunea civilă în interesul persoanei vătămate care se află în stare de imposibilitate sau de dependență față de bănuیت, învinuit, inculpat ori care din alte motive nu-și poate realiza singură dreptul de recuperare a prejudiciului cauzat prin infracțiune, poate fi depusă de procuror în perioada specificată la alin. (1), inclusiv în lipsa cererii scrise a persoanei vătămate.”.

17. La articolul 273 alineatul (2) după cuvintele „evaluarea pagubei și” se completează cu cuvintele „riscului de comitere sau repetare a acțiunilor de violență, la sesizarea cazului de violență în familie,”.

18. La articolul 323 alineatul (1) se completează cu o nouă propoziție cu următorul cuprins:

„Judecătorul explică părții vătămate drepturile prevăzute în art. 60 și îi oferă informații și date de contact ale serviciilor destinate victimelor infracțiunilor.”.

19. Articolul 331 alineatul (2) se completează cu o nouă propoziție cu următorul cuprins:

„Termenul de amânare a ședinței pe cauzele de violență în familie și infracțiuni privind viața sexuală nu va depăși 30 de zile.”.

20. La articolul 344¹ alineatul (1) textul „prevăzute la cap. II-VI din Codul penal” se substituie cu textul „prevăzute la cap. II-III, V–VI din Codul penal”.

21. La articolul 412 alineatul (2) se completează cu o nouă propoziție cu următorul cuprins:

„În cauzele de violență în familie și infracțiuni privind viața sexuală fixarea termenului de judecare a apelului va asigura începerea examinării cauzei în cel mult 20 de zile de la data repartizării.”.

Art. VI – Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 130–134, art. 415), se modifică după cum urmează:

1. La articolul 2 alineatul (4) după cuvintele „alte raporturi juridice” se completează cu cuvintele „a cauzelor de eliberare a ordonanței de protecție a victimelor violenței în familie (procedura urgentă)”.

2. La articolul 14 alineatul (4) după textul „a cauzelor specificate la” se completează cu textul „art. 278³ și”.

3. La articolul 85 alineatul (1) litera l) după textul „sanctiunii administrative a arestului” se completează cu textul „prin nerealizarea obligațiilor de asistență și protecție a victimei infracțiunii stabilite în Legea nr. 137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor”.

4. La articolul 182¹ alineatul (1) litera b) se completează cu cuvintele:
„b) , cu excepția celor pe motivul violenței în familie”.

5. Articolul 185 alineatul (1) se completează cu litera e¹) cu următorul cuprins:

„e¹) explică părților la proces modul de accesare a serviciilor destinate victimelor violenței în familie”.

6. Titlurile compartimentului B² și a capitolului XXII² vor avea următorul cuprins:

„B². PROCEDURA DE ELIBERARE A ORDONANȚEI DE PROTECȚIE ÎN CAZURILE DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE (PROCEDURA URGENTĂ)

Capitolul XXII² PROCEDURA DE ELIBERARE A ORDONANȚEI DE PROTECȚIE ÎN CAZURILE DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE”.

7. Articolul 278⁴

la alineatul (1) pe tot parcursul textului cuvintele „de procuror” se exclud.

se completează cu alineatul (3)-(4) cu următorul cuprins:

„(3) Cererea depusă în instanța de judecată se repartizează imediat judecătorului, în modul stabilit, prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor.

(4) Judecătorul care a primit cererea întreprinde neîntârziat măsurile prevăzute la art.278⁶ alin.(1)-(2), în vederea pregătirii pentru examinare urgentă a cauzei, fără emiterea unei încheieri în acest caz.”.

8. Articolul 278⁶:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) După primirea cererii pentru eliberarea ordonanței de protecție, instanța de judecată dispune imediat citarea victimei și a persoanei interesate, contactează organul de poliție de la locul aflării agresorului și solicită informarea acestuia despre procedura inițiată. Instanța de judecată poate solicita, după caz, organului de asistență socială sau/și poliției prezentarea materialelor informative de caracterizare a familiei vizate și a presupusului agresor precum și, altă informație pe care o consideră necesară la examinarea cererii. Instanța de judecată poate dispune citarea pentru audiere în ședința de judecată a presupusului agresor.”;

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Înștiințarea participanților la proces se desfășurează în modul stabilit de prezentul cod pentru cauzele de urgență. Participarea la ședința de judecată a reprezentantului persoanei interesate este obligatorie. Absența nemotivată a acestuia la proces se sancționează cu amendă de la 40 până la 50 de unități convenționale.”;

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Victima poate fi însoțită la proces de o persoană de încredere aleasă, care îi oferă sprijin moral și nu va avea calitatea de participant la proces, și care are obligația de confidențialitate, alături de avocatul său, la toate cercetările, inclusiv la ședințele închise”.

se completează cu alineatul (5)-(9) cu următorul cuprins:

„(5) Judecătorul îi explică victimei modul de accesare a serviciilor destinate victimelor violenței în familie și îi oferă informația despre datele de contact ale serviciilor”.

(6) În procesul audierii victimei instanța de judecată va folosi metodele de comunicare care corespund stării și situației persoanei audiate. Declarația

independentă a victimei este suficientă pentru emiterea ordonanței de protecție în caz de pericol iminent de comitere a violenței fizice.

(7) Dacă instanța a decis audierea în ședința de judecată și a presupusului agresor, după audiere acesta urmează să părăsească sala de ședințe. Victima este în drept să solicite audierea presupusului agresor fără prezența sa.

(8) Neprezentarea presupusului agresor la ședința de judecată sau refuzul de a face declarații, precum și neprezentarea materialului de caracterizare a familiei vizate și a presupusului agresor sau a altor acte solicitate de instanța de judecată nu împiedică instanța să examineze cererea.

(9) În procesul examinării cererii de eliberare a ordonanței de protecție, instanța de judecată analizează circumstanțele care indică prezența sau lipsa pericolului pentru viața și/sau integritatea fizică și/sau psihică a petiționarului, a altor persoane potențiale victime ale violenței în familie și identifică măsurile de protecție potrivite.”.

9. La articolul 278⁷:

la alineatul (2) litera e) cuvintele „soluționarea cazului” se substituie cu cuvintele „încetarea măsurilor de protecție”;

se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Aplicând ordonanța de protecție, instanța de judecată poate dispune și monitorizarea electronică a agresorului, dacă o asemenea acțiune este determinată ca fiind necesară pentru siguranța victimei și punerea în executare a măsurilor de protecție.”.

se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:

„(6) Copia încheierii privind admiterea sau respingerea cererii de eliberare a ordonanței de protecție se expediază de instanța de judecată agresorului și victimei pentru a asigura dreptul la recurs.”.

10. Articolul 278⁸:

se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Revocarea poate fi dispusă dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții:

- a) agresorul a respectat interdicțiile și obligațiile stabilite;
- b) agresorul a urmat/urmează programul de consiliere sau tratamentul care i-au fost stabilite;
- c) lipsa pericolului de a fi supusă violenței sau altor acțiuni ilegale din partea agresorului.”;

se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Cererea de prelungire sau revocare a ordonanței de protecție se examinează în condițiile prezentului capitol.”.

11. La articolul 278⁹:

la alineatul (1) cuvintele „aplicare a măsurilor de protecție” se substituie cu cuvintele „eliberare a ordonanței de protecție”.

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Contestarea încheierii de admitere a cererii nu suspendă executarea ordonanței de protecție”.

12. Articolul 425:

alineatul unic devine alineatul (1);

se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

„(2) Termenul de declarare a recursului împotriva încheierii de admitere sau respingere a cererii de aplicare a măsurilor de protecție a victimei violenței în familie este de 3 zile din data comunicării încheierii.”.

13. Articolul 426 se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins:

„(4) Recursul împotriva încheierii de admitere sau respingere a cererii de aplicare a măsurilor de protecție a victimei violenței în familie se examinează în conformitate cu prezentul articol în termen de 10 zile din data parvenirii în instanța de recurs.”

14. Articolul 427

alineatul unic devine alineatul (1);

se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

„(2) Examinând recursul împotriva încheierii de admitere sau respingere a cererii de aplicare a măsurilor de protecție a victimei violenței în familie, instanța de recurs este în drept să adopte, după caz, una din soluțiile prevăzute la alin. (1) lit. a) sau lit. c).”.

15. Articolul 428 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Urmare a examinării recursului împotriva încheierii de admitere sau respingere a cererii de aplicare a măsurilor de protecție a victimei violenței în familie, decizia instanței de recurs emisă conform art.427 alin.(1) lit. a), se remite în termen de până la 3 zile instanței de judecată care a emis încheierea susceptibilă de recurs iar în cazul deciziei instanței de recurs emisă conform art.427 alin. (1) lit. c) instanța de judecată acționează în conformitate cu art.278⁷ alin.(4).”

Art. VII - Articolul 8 alineatul (1) din Legea nr. 397/2003 privind finanțele publice locale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 248-253, art. 996) se completează cu textul „, precum și alocații pentru contractarea lucrărilor și serviciilor sociale, potrivit necesităților”.

Art. VIII – Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 214–220, art. 704), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Cartea I se completează cu Capitolul XXI¹ cu următorul cuprins:

**Capitolul XXI¹ EXECUTAREA ORDONANȚEI DE PROTECȚIE ÎN
CAZURILE DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE ”**

Articolul 194¹. Transmiterea ordonanței de protecție spre executare

(1) După pronunțarea încheierii privind aplicarea măsurilor de protecție, instanța de judecată transmite de îndată ordonanța de protecție organului de poliție în a cărui rază teritorială se află domiciliul agresorului, pentru punerea imediată în executare. Ordonanța de protecție se remite într-un număr de exemplare, corespunzător organelor care asigură executarea măsurilor de protecție stabilite, în conformitate cu art.194².

(2) În cazul emiterii de către instanța de judecată a ordonanțelor de protecție cu elemente de extraneitate, punerea în aplicare a acestora este pusă în sarcina Poliției de Frontieră.

(3) Ordonanța de protecție care prevede exclusiv măsura specificată în art.278⁷ alin.(2) lit. f) din Codul de procedură civilă și art.215¹ alin.(3) lit. g) din Codul de procedură penală se trimite neîntârziat organului de probațiune în a cărui rază teritorială se află domiciliul agresorului.

(4) Ordonanța de protecție care prevede exclusiv măsuri specificate în art.278⁷ alin.(2) lit. e) și h) din Codul de procedură civilă se trimite neîntârziat autorității tutelare locale de la locul de domiciliu al copiilor.

(5) După recepționarea ordonanței de protecție, agresorului i se înmânează neîntârziat copia ordonanței de protecție și i se explică măsurile stabilite, drepturile și obligațiile de care dispune, răspunderea pentru neexecutarea sau eschivarea de la executarea ordonanței de protecție. Toate acțiunile efectuate vor fi consemnate într-un proces-verbal privind înmânarea copiei ordonanței de protecție. Refuzul de a semna procesul-verbal se soluționează conform art.29 alin.(2).

(6) Organul de poliție informează victima despre măsurile aplicate prin ordonanța de protecție și explică modalitățile de apelare în cazul încălcării de către agresor a măsurilor stabilite.

Articolul 194². Organele care asigură executarea măsurilor din ordonanța de protecție

(1) Executarea măsurilor de protecție se asigură de către:

a) organul de poliție în a cărui rază teritorială se află domiciliul victimei – în cazul prevăzut la art.278⁷ alin.(2) lit. a), în partea ce ține de obligarea de a părăsi temporar locuința comună, lit. c) și lit. g) din Codul de procedură civilă și art.215¹ alin.(3) lit. a), în partea ce ține de obligarea de a părăsi temporar locuința comună, lit. c) și lit. e) din Codul de procedură penală;

b) organul de poliției în a cărui rază teritorială se află domiciliul agresorului – în cazurile prevăzute la art.278⁷ alin.(2) lit. i) din Cod de procedură civilă și art.215¹ alin.(3) lit. h) din Codul de procedură penală;

c) organul de poliție, sau după caz organul de probațiune în a cărui rază teritorială se află domiciliul agresorului – în cazurile prevăzute la art.278⁷ alin.(2) lit. a), în partea ce ține de obligarea de a sta departe de locuința victimei, lit. b), lit. d) și f), din Codul de procedură civilă, și art.215¹ alin.(3) lit. a), în partea ce ține de obligarea de a sta departe de locuința victimei, lit. b), lit. d) și g) din Codul de procedură penală;

d) autoritatea tutelară locală de la locul de domiciliu al copiilor – în cazurile prevăzute la art.278⁷ alin.(2) lit. e) și lit. h) din Codul de procedură civilă;

e) instituțiile medicale specializate – în cazurile prevăzute la art.215¹ alin. (3) lit. f) din Codul de procedură penală.

(2) La încălcarea măsurilor de protecție organele care asigură executarea comunică imediat despre acest fapt organului de poliție care inițiază procedura de cercetare a faptelor de neexecutare intenționată sau eschivare de la executare.

Articolul 194³. Executarea măsurilor privind obligarea de a părăsi temporar locuința comună și de interzicere a oricărui contact, inclusive telefonic, prin corespondență cu victima sau cu copii acesteia, cu alte persoane dependente de ea

(1) În cazul aplicării măsurii privind obligarea de a părăsi temporar locuința comună și de interzicere a oricărui contact, inclusive telefonic, prin corespondență cu victima sau cu copii acesteia, cu alte persoane dependente de ea, organul de poliție propune agresorului să părăsească benevol locuința. În cazul refuzului de a părăsi benevol locuința, organul de poliție aplică măsurile care se impun, în condițiile legii, pentru înfrângerea rezistenței opuse cerințelor legale.

(2) În perioada de acțiune a măsurilor de protecție, organul de poliție efectuează vizite inopinate la locuința victimei/agresorului. În cadrul vizitelor vor fi luate explicații de la victimă, membrii familiei, alte persoane care pot comunica informație relevantă, în vederea constatării modului de executare a măsurilor de protecție stabilite. Materialele acumulate se anexează la dosarul de executare a ordonanței de protecție.

(3) La orice comunicare despre nerespectarea sau tentativa de încălcare a măsurilor de protecție de către agresor, organul de poliție va interveni imediat.

Articolul 194⁴. Executarea măsurilor privind obligarea de a sta departe de locuința victimei sau de a sta departe de locul aflării victimei, precum și de interzicere să se apropie de locul de muncă al victimei, locul de studii al copiilor, alte locuri determinate pe care persoana protejată le frecventează

(1) Executarea măsurii privind obligarea de a sta departe de locuința victimei sau de a sta departe de locul aflării victimei, precum și de interzicere să se apropie de locul de muncă al victimei, locul de studii al copiilor, alte locuri determinate pe care persoana protejată le frecventează este asigurată de către organul de poliție iar în cazul aplicării monitorizării electronice și de către organul de probațiune.

(2) Organul de probațiune explică agresorului modul de supraveghere a executării măsurilor de protecție stabilite, prin aplicarea monitorizării electronice.

(3) Persoanei supuse monitorizării electronice i se stabilește, în dependență de circumstanțele individuale ale cazului și măsurile aplicate:

a) zona de deplasare;

b) zona și/sau locul unde este interzis să se deplaseze.

(4) Despre orice caz de încălcare, de către agresor, a obligațiilor în cadrul sistemului de monitorizare electronică, consilierul de probațiune comunică imediat organului de poliție, care se va deplasa neîntârziat la fața locului.

Articolul 194⁵. Executarea măsurii privind obligarea de a participa la un program special de consiliere pentru reducerea violenței sau pentru eliminarea ei

(1) În cazul aplicării măsurii privind obligarea de a participa la un program special de consiliere pentru reducerea violenței sau pentru eliminarea ei, organul de probațiune dispune evaluarea psihosocială a agresorului, în vederea identificării măsurilor de asistență necesare (programelor probaționale de corecție a comportamentului social). Programele probaționale de corecție a comportamentului social se desfășoară cu agresorii familiari individual și/sau în grup.

(2) Agresorul semnează obligația de a se prezenta la organul de probațiune potrivit graficului stabilit. Dacă agresorul nu s-a prezentat neîntemeiat la solicitarea consilierului de probațiune, organul de poliție, în cel mult 3 zile, va asigura aducerea silită a agresorului la destinație.

Articolul 194⁶. Executarea măsurii privind stabilirea unui regim temporar de vizitare, de către agresor, a copiilor, precum și de obligare de a contribui la întreținerea copiilor pe care îi are în comun cu victima

(1) În cazul aplicării măsurii privind stabilirea unui regim temporar de vizitare, de către agresor, a copiilor, precum și de obligare de a contribui la întreținerea copiilor pe care îi are în comun cu victima organul de poliție va informa agresorul despre necesitatea de a se prezenta la autoritatea tutelară locală și va expedia acesteia un exemplar al ordonanței de protecție.

(2) Autoritatea tutelară asigură întocmirea neîntârziată a programului de vizitare a copiilor, în condițiile legislației. Programul de vizitare a copiilor poate să prevadă, după caz, în afară de periodicitatea (zilele) vizitelor și alte condiții – locul întâlnirii, prezența anumitor persoane, inclusiv reprezentantul autorității tutelare sau angajatul poliției etc. La întocmirea programului de vizitare a copiilor urmează a se lua în considerație incidentele de violență anterioare și relațiile dintre agresor și părintele/persoana în îngrijirea căruia se află copiii.

(3) Dacă agresorul încalcă condițiile programului de vizitare a copilului, autoritatea tutelară comunică acest fapt organului de poliție.

(4) Agresorul execută obligația de a contribui la întreținerea copiilor pe care îi are în comun cu victimă, în perioada de acțiune a ordonanței de protecție, prin intermediul persoanei desemnate de autoritatea tutelară.

(5) Dacă agresorul nu se prezintă neîntemeiat la autoritatea tutelară locală, la solicitarea acesteia, organul de poliție, în cel mult 3 zile, asigură aducerea silită a agresorului.

Articolul 194⁷. Executarea măsurii privind obligarea de a face un examen medical privind starea psihică și dependența de droguri/alcool și de a face un tratament medical forțat de alcoolism/narcomanie

(1) În cazul aplicării măsurii privind obligarea de a face un examen medical privind starea psihică și dependența de droguri/alcool și de a face un tratament medical forțat de alcoolism/narcomanie organul de poliție va informa agresorul despre necesitatea de a se prezenta pentru examen medical. Concomitent, organul de poliție va coordona cu instituția medicală data și locul unde urmează agresorul să se prezinte, expedind și un exemplar al ordonanței de protecție.

(2) Instituția medicală informează în termen de 5 zile, organul de poliție despre prezentarea persoanei pentru examen sau tratament medical și modul de respectare a regimului stabilit.

(3) Dacă agresorul nu se prezintă benevol la instituția medicală sau se eschivează în orice mod de la examenul sau tratamentul medical, la solicitarea instituției medicale, organul de poliție, în perioada de acțiune a ordonanței de protecție, asigură aducerea silită a agresorului la destinație.

Articolul 194⁸. Executarea măsurii privind limitarea drepturilor în privința bunurilor comune cu victima

(1) În cazul aplicării măsurii privind limitarea drepturilor în privința bunurilor comune cu victima, organul de poliție va aplica, reieșind din circumstanțele individuale ale cazului, măsuri de supraveghere a modului în care este respectat dreptul victimei de a beneficia de bunul comun.

(2) În perioada de acțiune a ordonanței de protecție, organul de poliție poate efectua vizite inopinate, în cadrul cărora vor fi întreprinse acțiunile necesare în vederea constatării modului de executare a măsurii de protecție stabilite. Materialele acumulate se anexează la dosarul de executare a ordonanței de protecție.

Articolul 194⁹. Executarea măsurii de interdicere de a păstra și a purta armă

În cazul aplicării măsurii stabilite la art.278⁷ alin.(2) lit. i) din Codul de procedură civilă sau art.215¹ alin.(3) lit. h) din Codul de procedură penală, organul de poliție va efectua neîntârziat ridicarea armelor și munițiilor, asigurând păstrarea lor în modul stabilit de legislație.

2. Se completează cu articolul 218¹ cu următorul cuprins:

“Articolul 218¹. Informarea cu privire la expirarea termenului detenției

(1) Cu cel puțin 10 zile înainte de eliberarea din detenție a condamnaților pentru violență în familie sau infracțiuni privind viața sexuală, urmare a executării

integrale a termenului pedepsei penale privative de libertate sau a liberării înainte de termen, iar în caz de evadare – neîntârziat, administrația penitenciarului este obligată să informeze despre aceasta organul de poliție din raza unității administrativ-teritoriale de la domiciliu victimei.

(2) Organul de poliție va asigura informarea personală a victimei, în condiții de confidențialitate, despre data eliberării condamnatului și va oferi consultanță în privința modalităților de obținere a protecției, în caz de necesitate.”.

3. La articolul 242 alineatul (2) litera b) după cuvintele „implementează programe psihosociale” se completează cu cuvintele „și corecționale”.

Art. IX – Legea nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 55-56, art. 178) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 2:

de la noțiunea „victimă” cuvintele „în concubinaj” se exclud;

noțiunea „ordin de restricție de urgență” va avea următorul cuprins:

ordin de restricție de urgență - act administrativ emis de poliție, prin care sunt aplicate măsuri de protecție menite să asigure înlăturarea imediată a agresorului din locuința familiei și stabilirea unor interdicții prevăzute de lege, în vederea prevenirii repetării/comiterii acțiunilor violente, asigurând astfel victimei și altor membri ai familiei siguranță în locuința lor și în afara acesteia.”;

se completează cu noțiunea de „violență asupra femeilor”, cu următorul cuprins:

„violență asupra femeilor - orice acțiune de violență bazată pe gen, care cauzează sau pot cauza femeilor o suferință fizică, sexuală, psihologică sau economică, inclusiv amenințarea cu asemenea acțiuni, forțarea sau privarea de libertate arbitrară, comisă în sfera publică sau privată.”.

2. La articolul 3 alineatul (2) literele a) și b) după cuvântul „curatelă,” se completează cu cuvintele „în privința cărora a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară,”.

3. La articolul 7 alineatul (4) cuvintele „se desemnează un specialist” se substituie cu cuvintele „se instituie un serviciu”.

4. Articolul 8:

la alineatul (1):

litera c) se completează cu textul „în baza unor indicatori unici pentru toate autoritățile incluși în programele lucrărilor statistice aprobate de Guvern”;

se completează cu litera d¹) cu următorul cuprins:

„d¹) efectuează sondaje la intervale regulate privind fenomenul violenței în familie (o dată la 3 ani)”;

la alineatul (3):

cuvântul „specialistului” se substituie cu cuvântul „serviciului”;

litera f) va avea următorul cuprins:

„f) se adresează, în condițiile legii, cu cerere de eliberare a ordonanței de protecție; participă în calitate de persoană interesată în procesele de solicitare a măsurilor de protecție a victimei violenței în familie; prezintă, la solicitarea instanței de judecată, materiale informative de caracterizare a familiei vizate și a presupusului agresor, alte informații pe care instanța le consideră necesare la examinarea cauzei; contribuie, în condițiile legii, la executarea măsurilor din ordonanța de protecție; realizează alte activități de apărare a drepturilor și intereselor legitime ale victimelor, inclusiv ale victimelor copii”.

la alineatul (6) litera c) va avea următorul cuprins:

„c) sesizează autoritatea tutelară locală despre fiecare caz de violență în familia cu implicarea copilului victimă/martor;”;

la alineatul 7 litera d) va avea următorul cuprins:

„d) informează serviciul responsabil de domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie despre cazul constatat și măsurile luate, iar despre cazurile de violență în familii cu copii informează și autoritatea tutelară locală;”.

5. Se completează cu articolul 9¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 9¹. Competențele Administrației Naționale a Penitenciarelor
Administrația Națională a Penitenciarelor coordonează și asigură controlul activității instituțiilor penitenciare ce țin de:

- a) realizarea programelor corecționale pentru agresori în penitenciare;
- b) conlucrarea cu alte autorități abilitate în domeniu.”

6. Articolul 12:

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Persoanele cu funcții de răspundere și profesioniștii cărora le este impusă asigurarea confidențialității sunt obligați să raporteze autorităților competente despre actele de violență în familie care pun în pericol viața sau sănătatea victimei ori despre pericolul iminent de a se produce asemenea acte de violență. În celelalte cazuri, raportarea se va efectua doar cu acordul victimei.”;

se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:

„(4¹) Raportarea cazurilor de violență asupra copiilor, inclusiv bănuială rezonabilă de violență asupra copiilor, este obligatorie și nu este necesar acordul victimei.”.

7. Articolul 12¹ se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Organul de poliție este în drept să aplice în privința agresorului una sau mai multe dintre următoarele măsuri:

- a) obligarea de a părăsi temporar locuința comună ori de a sta departe de locuința victimei;
- b) interzicerea de a se apropia de victimă, excluzând și orice contact vizual cu victima;
- c) interzicerea oricărui contact, inclusiv telefonic sau prin orice alte mijloace de comunicare, cu victima și copiii;
- j) interdicția de a păstra și purta arma.”.

8. Articolul 15:

alineatul (1):

la litera a) cuvântul „proprietate” se substituie cu cuvintele „administrare și dreptului de dispoziție”;

litera b) va avea următorul cuprins:

„b) obligarea de a sta departe de locul aflării victimei, la o distanță ce ar asigura securitatea victimei, excluzând orice contact vizual cu ea și cu copiii, cu alte persoane dependente de ea;”;

litera g) va avea următorul cuprins:

„g) limitarea drepturilor în privința bunurilor aflate în posesia și folosința victimei;”;

la litera h) cuvântul „disparația” se substituie cu cuvintele „pentru eliminarea”.

la alineatul (2) propoziția a doua va avea următorul cuprins: „În cazul eliberării ordonanței de protecție în privința copilului sau a victimei care are copii, instanța de judecată informează și autoritatea tutelară de la locul aflării copilului.”;

alineatul (4¹) va avea următorul cuprins:

„(4¹) Pe perioada acțiunii ordonanței de protecție în privința victimei cu copii, indiferent dacă copiii sunt incluși sau nu în ordonanța de protecție, copiii se vor afla cu părintele-victimă. Orice contact al agresorului cu copiii este interzisă.”;

alineatul (5) se completează cu propoziția: „În cazul aplicării măsurii specificate la alin.(1) lit. j), organul de poliție ridică imediat armele și munițiile de la agresor.”.

9. Se completează cu articolul 15³ cu următorul cuprins:

„Articolul 15³. Evaluarea și managementul riscurilor de comitere/repetare a violenței în familie

(1) Procesul de evaluare și management al riscurilor de violență este destinat răspunsului cu măsuri neîntârziate și adecvate nevoilor victimei sau potențialei victime care rezultă din interrelația cu agresorul. Acest proces implică autoritățile și structurile capabile să ofere îngrijire și siguranță persoanei în privința căreia există pericol de violență.

(2) Organizarea și desfășurarea evaluării și managementul riscului de violență are loc în modul și condițiile stabilite în regulamentul-cadru.”.

10. Articolul 16:

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Resursele necesare pentru implementarea și realizarea activităților de prevenire și de combatere a violenței în familie se includ de către autorități într-o linie bugetară separată, parte integrantă a bugetului.”

se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Organele centrale de specialitate abilitate cu funcții de prevenire și combatere a violenței în familie finanțează programe de interes național în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie, utilizând fondurile alocate de la bugetul de stat cu această destinație, precum și alte resurse pentru:

a) formarea profesională continuă a personalului de specialitate care desfășoară activitate de prevenire și combatere a violenței în familie;

b) dezvoltarea sistemului de identificare, înregistrare, evaluare a riscurilor, raportare și management al cazurilor de violență în familie;

c) informarea și sensibilizarea opiniei publice privind fenomenul violenței în familie;

d) sistemul consolidat de colectare a datelor.”.

Art. X – Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat nr. 198/2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 157-160, art. 614), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 12 alineatul (1) litera b) după cuvintele „garantate de stat” se completează cu cuvintele „în domeniul egalității de gen, prevenirii și combaterii violenței în familie, traficului de ființe umane, torturii și protecției drepturilor copiilor.”.

2. Articolul 19:

Alineatul (1) se completează cu litera b¹) cu următorul cuprins:

„b¹) au nevoie de asistență juridică de urgență în cazul depunerii cererii privind aplicarea măsurilor de protecție în condițiile art.278⁶ Cod de procedură civilă sau în cazul depunerii plângerii despre săvârșirea violenței în familie, infracțiunii privind viața sexuală sau trafic de ființa umane;”.

alineatul (1¹) va avea următorul cuprins:

„(1¹) Au dreptul la asistență juridică calificată copiii victime ale infracțiunilor, victimele violenței în familie, victimele infracțiunilor privind viața sexuală, indiferent de venituri.”.

3. La articolul 26 alineatul (3¹) cuvintele „și victima violenței în familie pot” se substituie cu cuvintele „cu excepția cazurilor care necesită asistență juridică de urgență, poate”.

4. Articolul 28:

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) În cazul în care persoana necesită asistență juridică de urgență, în conformitate cu art.19 alin. (1) lit. b¹), la solicitarea persoanei sau a organului care a fost sesizat cu referire la săvârșirea infracțiunii privind viața sexuală, violență în familie sau trafic de ființe umane, oficiul teritorial este obligat să acorde asistență juridică de urgență prin numirea unui avocat de serviciu, din lista avocaților specializați în asistența victimelor.”;

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Fiecare oficiu teritorial dispune de o listă proprie a avocaților de serviciu și asigură includerea în graficul de serviciu a avocaților specializați în asistența victimelor, cu asigurarea echilibrului gender a avocaților incluși în graficul de serviciu.”;

alineatul 5 va avea următorul cuprins:

„(5) Avocatul de serviciu acordă asistență juridică în perioada reținerii persoanei, în perioada procesului de examinare a cererii pentru eliberarea ordonanței de protecție și la etapa depunerii plângerii și acțiunilor procesuale efectuate cu participarea victimei infracțiunii privind viața sexuală, violență în familie sau trafic de ființe umane.”.

Art. XI – Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78–84, cu modificările ulterioare, art. 100), se modifică după cum urmează:

1. Articolul 78¹ va avea următorul cuprins:

„Articolul 78¹. Violența în familie

Maltratarea sau alte acțiuni violente, comise de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, care au provocat suferință fizică se sancționează cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 40 la 60 de ore sau cu arest contravențional de la 7 la 15 zile.”

2. La articolul 318¹ textul „cu amendă de la 60 la 90 de unități convenționale sau” se exclude.

3. Articolul 435 se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Prin derogare de la prevederile alin.(2), în cazul faptelor contravenționale specificate la art.78¹ și 318¹, reținerea poate fi aplicată până la 24 de ore fără autorizația judecătorului de instrucție.”.

4. La articolul 454 alineatul (3) după textul „art. 376 și 433” se completează cu textul „precum și în cazul contravențiilor prevăzute de art. 78¹-78² și art. 318¹”.

Art. XII. - Legea nr. 8/2008 cu privire la probațiune (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 13-19, art. 29) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 3 se completează cu litera g) cu următorul cuprins:

„g) agresiilor, în cazul violenței în familie și violenței sexuale, indiferent de calitatea lor procesuală sau fără calitate procesuală pe cauză, în privința cărora au fost aplicate măsurile de restricție.”.

2. La articolul 15² alineatul (4) litera b) după cuvântul „comunitară,” se completează cu cuvântul „penitenciara”.

Art. XIII - Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 53-54, art. 145), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 17 alineatul (1) după cuvântul „naționalitate” se completează cu cuvântul „gen”.

2. Articolul 46 alineatul (1) se completează cu litera f) cu următorul cuprins:
„f) discriminare bazată pe gen.”

Art. XIV – Articolul 45 din Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 179-181, art. 610) se completează cu alineatul (8¹) cu următorul cuprins:

„(8¹) În cazul absenței străinului pe teritoriul Republicii Moldova pentru o perioadă mai mare de 12 luni consecutive fără voința sa, ca rezultat al unei căsătorii forțate, dreptul la ședere permanentă se acordă fără a fi necesară o ședere provizorie legală și continuă de 12 luni.”

Art. XV – Articolul 6 din Legea nr. 274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 48, art. 144), după cuvintele „persoanele care au atins vârsta de pensionare” se completează cu cuvintele „, victimele violenței în familie”.

Art. XVI - Articolul 10 alineatul (1) din Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 167-172, art. 534) se completează cu cuvintele „și solicită instanței de judecată aplicarea măsurilor de protecție a victimelor violenței în familie”.

Art. XVII. – La articolul 12 alineatul (3) din Legea nr. 137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 293-305, art. 618) cu modificările ulterioare, litera f) se exclude.

Art. XVIII. – Articolul 13 alineatul (2) Legea nr. 300/2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 48-57, art. 124) cu modificările ulterioare, se completează cu litera f¹) cu următorul cuprins:

„f¹) asigură participarea condamnaților pentru violență în familie și violență sexuală aflați în detenție la programe probaționale;”.

Art. XIX - Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Prevederile Art. VI pct.9 în partea ce țin de completarea art. 278⁷ din Codul de procedură civilă cu alineatul (2¹) vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2021.

(2) Prevederile Art. IX pct. 4 în partea ce țin de efectuarea sondajelor la intervale regulate privind fenomenul violenței în familie, vor fi puse în aplicare în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(3) În termen de 6 luni de la intrarea în vigoare, Guvernul va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

Președintele Parlamentului